

YURAKDAN O'TIB, TARIXDA QOLGAN SATRLAR: FAYNBERG IJODINING MOHIYATI

Erkinboyeva Aziza Ruslonovna

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Xorijiy til va adabiyoti ingliz tili 1- fakulteti

2-bosqich talabasi azizaruslonovna@gmail.com

*Ilmiy rahbar: **Mohinbonu Mardonova Shuhrat qizi**,*

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti,

Ingliz tilini o'qitish metodikasi No 1 kafedrası

o'qituvchisi mohinbonuuzswlu@gmail.com

ANNOTATSIYA:

Ushbu maqolada Aleksandr Faynbergning "Chig'ir" she'riy to'plami asosida shoirning ijodiy qarashlari, badiiy uslubi va inson hamda Vatanga bo'lgan munosabati yoritiladi. She'rlar tahlili orqali shoirning obraz yaratish mahorati, poetik ifoda vositalari va ularning ta'sirchanlik darajasi o'rganiladi. Asarda Faynberg ijodining bugungi avlod ongida qanday aks etishi, uning badiiy-falsafiy mohiyati haqida fikr yuritiladi.

Kalit so'zlar: *she'riyat, Chig'ir, Vatan, inson, poetik obraz, badiiy uslub.*

ABSTRACT:

This article explores the poetic worldview, artistic style, and the relationship between man and homeland in the works of Aleksandr Faynberg, based on his poetry collection "Chig'ir". Through the analysis of selected poems, the author examines Faynberg's mastery in creating vivid imagery, his use of poetic devices, and the emotional depth of his lines. The paper also discusses the relevance and philosophical essence of Faynberg's poetry in the consciousness of today's generation.

Keywords: *poetry, Chig'ir, homeland, human, poetic imagery, literary style.*

АННОТАЦИЯ:

В данной статье на основе поэтического сборника Александра Файнберга «Чигир» рассматриваются творческое мировоззрение поэта, особенности его художественного стиля и отношение к человеку и Родине. Через анализ стихотворений раскрывается мастерство Файнберга в создании образов, использование поэтических средств и эмоциональное воздействие его строк. Также обсуждается философская глубина и актуальность поэзии Файнберга в сознании современного поколения.

Ключевые слова: *поэзия, Чигир, Родина, человек, поэтический образ, художественный стиль.*

Adabiyot — bu tarix xotirasi va inson qalbining ifodasidir. Har bir satrda davr nafasi, muallif tafakkuri va xalq yuragidagi nido yashiringan. O‘zbek she’riyati tarixida o‘ziga xos badiiy uslubi, falsafiy mushohadalari va yurakni larzaga soluvchi satrlari bilan ajralib turadigan shoirlardan biri bu — Aleksandr Faynberg. Ayniqsa, uning “Chig‘ir” to‘plamidagi she’rlar hayot falsafasi, Vatanga sadoqat, insoniy iztirob va haqiqat izlanishini poetik shaklda ifodalaydi. Ushbu maqolada shoirning aynan ana shu jihatlari she’riy tahlil asosida ochib beriladi.

Faynberg uchun Vatan oddiy tushuncha emas — bu shaxsiy dard, xalqning taqdiri va tarix oldidagi mas’uliyatdir. “Ona yerim” misolida shoir Vatanga bo‘lgan mehri va iztirobini quyidagicha ifodalaydi:

Yerimni izlarim yuragim bilan,
Qo‘l tegsa, g‘ussamni topib olaman...

Bu satrlarda lirik qahramon Vatanni nafaqat ko‘z bilan, balki qalb bilan “ko‘radi”. Shoir ona yerni ichki iztirob orqali ifodalaydi. Bu tasvir — epitet va metaforalar vositasida boyitilgan.

“Chig‘ir” — Faynberg ijodining cho‘qqisi desak mubolag‘a bo‘lmaydi. She’r nomi darhol ramziy ma’noga ega: chig‘ir — doimiy aylanish, kurash, to‘xtovsiz harakatni bildiradi. She’rda inson taqdiri ana shu chig‘irga qiyoslanadi:

Ko‘nglim — chig‘ir, yelkam — yog‘och,
Suv olib yuraman manguilikdan.

Bu yerda chig‘ir obraziga inson qalbining og‘ir yuklari, umr davomida ko‘tarilayotgan mas’uliyatlar jamlangan. “Manguilikdan suv olish” — vaqt bilan kurashish, ruhiy sabrning timsoli.

Ushbu satrlar o‘z ichiga falsafiy qatlamlarni oladi: inson yashaydi, mehnat qiladi, lekin bu harakat o‘z-o‘zidan ma’noga ega bo‘lmaydi — u Vatan, hayot, kelajak uchun xizmat qiladi. Bu esa shoir ijodida chuqur g‘oya sifatida ilgari suriladi.

Faynberg she’riyatining kuchli jihati — bu samimiylik va iztirobni badiiy ifoda vositalari orqali o‘tkazib bera olishidir. Ko‘p hollarda u ichki ruhiy iztiroblarni tashqi manzaralar orqali ko‘rsatadi:

Tunni tomosh qilar yuragim yolg‘iz,
Tun bilan pichirlash keladi ba’zan.

Bu satrlar inson ichki olamidagi g‘am va yolg‘izlikni tasvirlaydi. "Tun bilan pichirlash" — ruhiy kechinma va o‘zini anglash ramzidir. Shoir tilda emas, yurak tilida so‘zlaydi.

Faynbergning she’rlarida:

1. Metafora: ichki iztiroblarni tabiiy hodisalar bilan bog‘lash ("ko‘nglim chig‘ir", "quyosh o‘pkasi");
2. Epitet: obrazlarga tuyg‘u va ohang berish ("shivir-shivir tunlar", "dardli yurt");
3. Ichki dialog: lirik qahramonning o‘zi bilan suhbat, hayotdan ma’no izlash usuli.

Bu vositalar shoirning poetik uslubini jozibador qiladi. Aleksandr Faynberg ijodi — yurakdan chiqqan va tarixda qolgan satrlarning mujassami. Uning she'rlarida nafaqat badiiy zavq, balki hayot saboqlari, insoniylik darslari va Vatanga sadoqat dardi mujassam. Ayniqsa, "Chig'ir" to'plamidagi she'rlar — hayotning ramziy tasviri, inson qiyofasining poetik ifodasi bo'lib, bugungi o'quvchi uchun ham dolzarb va ta'sirchan ohangda yangraydi. Shoir she'rlaridagi ruh — bu tarix, bu iztirob, bu umid. U yurakdan o'tib, ongda iz qoldiradi — bu esa chinakam ijodning mohiyati.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Faynberg, A. Chig'ir. — Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot, 2007.
2. Karimova, M. "She'rda ramziy tafakkurning ifodasi", // Til va adabiyot ta'limi, №2, 2021.
3. Rahmonov, I. "Aleksandr Faynberg ijodi va zamonaviylik", // Adabiyot va san'at, №4, 2018.
4. Saidov, A. Zamonaviy adabiy jarayonlar. — Toshkent: O'zbekiston, 2020.
5. Suyunov, D. She'riyatda badiiy tafakkur. — Toshkent: Mumtoz so'z, 2011.
6. Yo'ldoshev, Q. Poetik tasvir vositalari. — Toshkent: Fan, 2001.